

SVENLJUNGA
KOMMUN

utredning

Nytt LSS-boende som ersättning för Jägarstigen och Mårtensdal

Förvaltning/enhet Socialnämnden

Datum 2024-06-04

Innehållsförteckning

Inledning	3
Nuläge	3
Sammanfattning av nuläge	4
Bakgrund till utredningens förslag.....	4
Behov i framtiden	5
Utredningsförslag – nytt LSS-boende med 12 platser	6
Organisation.....	6
Lokalisering	7
Ekonomi	7
Förväntad effekt av förändringen	8
Inga externa placeringar och inga tillfälliga lösningar	8
Kvalitén ökar	8
Placeringarna kan göras med ett syfte	8
Avveckling av Jägarstigen och Mårtensdal	8
Om platser blir lediga.....	8
Bilagor	9

Inledning

Socialförvaltningen har under flera år sett ett stort behov av ett nytt LSS-boende och har utrett hur ett nytt LSS-boende skulle kunna utformas samt vilket behov kommunen har i nutid och i framtiden.

Socialförvaltningen har arbetat med tre olika utgångspunkter. Det första utgår från ett LSS-boende med sex platser. Det andra avser ett LSS-boende med 12 platser och det tredje är ett LSS-boende i en befintlig lokal med totalt 6 platser.

Socialförvaltningen väljer att gå fram med enbart alternativ två, med 12 platser.

Socialstyrelsen skriver i sin lägesrapport 2023 att insatsen bostad med särskild service ökar. För de andra insatserna förutom daglig verksamhet, har ökningen stannat av mellan 2020-2021. Sedan 1999 har det totala antalet personer med insatser enligt LSS ökat från 54 till 73 per 10 000 invånare. Mellan 1999 och 2016 ökade antalet beslutade insatser enligt LSS, från 94 till 115 insatser per 10 000 invånare.

I rapporten framgår att ett flertal kommuner (44%) uppger svårigheter att fullt ut tillgodose behoven hos personer med funktionsnedsättning. Det gäller bland annat behov av insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. Orsakerna är flera, till exempel rekryteringssvårigheter och tillgång till lokaler. Svenljunga har hittills klarat av att tillgodose behoven av en placering. Förvaltningen ser att kommunen behöver planera långsiktigt och stärka tillgången till boenden med en utformning som är modern och kan tillgodose nutida och framtida utmaningar.

Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning Lägesrapport 2023. Socialstyrelsen, april 2023. (Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning (socialstyrelsen.se))

Nuläge

I Svenljunga kommun finns idag tre gruppboenden LSS; Jägarstigen, Prästagarärdet och Hagabacken. Det finns även ett serviceboende på Rydins väg. Förvaltningen har även vissa tillfälliga lösningar på boenden som hanteras i separata lägenheter.

Jägarstigen har plats för 5 personer och finns i centrala Svenljunga. Boendet har totalt 5 enskilda rum i anslutning till ett gemensamt kök och vardagsrum. Rummen är små och har ingen möjlighet till egen matlagning. Boendets platser är just nu fullbelagda.

Prästagarärdet har plats för 6 personer och finns i centrala Svenljunga. Ytterligare en lägenhet finns men används av en assistansberättigad. Tre av lägenheterna finns i det större boningshuset där även gemensamhetsytor är och personal har sitt kontor. Lägenheterna har eget kök, badrum och kombinerat vardagsrum och

sovrum. Utöver gruppboendet finns även en person som bor i en separat lägenhet utanför, med egen personalgrupp. Denna lösning har kommit till då personens behov är så stora att nuvarande boendeutformning inte kunnat tillgodose behovet. Samtliga platser på Prästagärdet är idag fullbelagda.

Hagabacken har plats för 6 personer och ligger i Östra Frölunda. Rummen är stora och innehåller eget badrum, eget kök och ett sovrum kombinerat med vardagsrum. 2 platser är för närvarande tillgängliga.

Mårtensdal är ett boende med tillstånd enligt socialtjänstlagen. Här finns två lägenheter som är avsedda som jourlägenheter. De andra fyra används för personer med försämrat psykiskt mående. Mårtensdal är bemannat dagtid och viss del till kvällen. Nattetid används larm och nattpatrullen vid behov.

Rydins väg är ett serviceboende. Med detta menas att de enskilda bor i egna lägenheter som hyrs av kommunen som i sin tur hyr ut de i andra hand till den insatsberättigade. Lägenheterna ligger i angränsande hyreshus med en baslägenhet där gemensamma utrymmen finns tillsammans med personal. De enskildas lägenheter finns i hus bland andra hyresgäster. Rydins väg består i nuläget av 8 boende och en person som bor i en villa med separat personalgrupp. En lägenhet utöver finns tillgänglig.

Sammanfattning av nuläge

Boendena är näst intill fullbelagda och det gör det svårt att flytta enskilda personer om behov uppstår. Förvaltningen riskerar även i framtiden att behöva köpa plats i annan kommun eller skapa interna boendelösningar, vilket är kostsamt. Kommunen har inte heller något psykiatriboende med dygnet runt bemanning vilket idag krävt att dessa har placerats på LSS-boendena i kommunen. Förvaltningen ser ett behov av att kunna ha olika inriktningar på de boenden som finns i kommunen. Detta för att möta brukarnas behov samt att ha kvalificerat stöd utifrån respektive boendes behov.

Bakgrund till utredningens förslag

Förvaltningen har gjort prognoser utifrån uppdraget att ständigt göra en analys av kommande eller framtida behov. Till stöd för detta har förvaltningen använt sig av SKR:s stöd för prognos av boende enligt LSS. De senaste åren 2022-2024 har flera nya personer med stora omvårdnadsbehov beviljats bostad med särskild service. Många gånger har dessa personer varit svårplacerade i befintliga boenden och platser, då den fysiska utformningen av lägenheter och boenden har varit ett hinder. De boenden som har en rimlig utformning har varit fullbelagda.

Förvaltningens bedömning är att vårdtyngden och komplexiteten kommer att öka. Allt fler personer som beviljas insatsen har komplexa behov, ofta med psykiatrisk problematik.

Statusen för boendet Jägarstigen är att boendet är av en äldre karaktär. I takt med att det blir personer med större omvårdnadsbehov som beviljas insatsen, motsvarar inte Jägarstigens utformning kraven på att kunna avgränsa ytor. Detta kan vara nödvändigt när det finns enskilda som har utåtagerande beteende. Jägarstigen kan inte heller erbjuda den utveckling som förutsätts idag. Exempelvis när det inte går att laga maten enskilt på rummen. Jägarstigen är dessutom i behov av renovering och uppfyller inte kraven på brandskydds säkerhet enligt senaste inspektionen.

Mårtensdal som idag används som ett psykiatriboende är även det ett boende som behöver avvecklas. Boendet bemannas idag av sociala stödteamet under dag och kvällstid. Nattetid finns ingen personal på plats. Boendet hyrs dessutom av en privat hyresvärd.

Socialförvaltningen har flera tillfälliga lösningar med enstaka personer som inte bor i anslutning till gruppboende eller serviceboende utan bor en bit bort i lägenheter som förvaltningen hyr. Egna personalgrupper finns kopplade till dessa. Dessa lösningar är kostsamma då personalen inte kan samplaneras i lika hög utsträckning som skulle vara önskvärt. De har dock varit nödvändiga då platser saknats på befintliga boenden där utformningen av lägenheterna inte varit tillfredsställande för personens särskilda behov. Ett nytt LSS-boende kan möjliggöra att dessa tillfälliga lösningar kan avslutas.

SKR Stöd för prognos av boende enligt LSS, maj 2020. (Stöd för prognos av boende enligt LSS (skr.se))

Behov i framtiden

Inom ramen för uppdragen har förvaltningen tillsammans med Svenljunga verksamhetslokaler arbetat fram underlag för vad de olika förslagen till ett nytt LSS-boende behöver för att kunna genomföras.

Socialförvaltningen har försökt att göra en prognos över behovet av platser på en tioårsperiod. Detta är dock svårt att göra då behovet kan öka beroende på eventuell etablering av industrier och företag, exempelvis i Lockryd, eller utifrån att de personer som idag är i den åldern att de om tio år kan behöva insatsen boende.

Prognoser som gjorts har visat att socialförvaltningen tror att det kommer behövas några fler platser än vad som finns idag. Med beaktning av att Jägarstigens nuvarande utformning inte är ändamålsenlig och Mårtensdal behöver avvecklas, behövs ytterligare 10-12 platser för att ha möjligheten till en mer flexibel

verksamhet där enskilda kan matchas bättre mot sina behov. De platser som finns behöver också vara mer flexibla för att motsvara den ökade vårdtyngden.

Dessutom kan förvaltningen strukturera boendena på ett sätt som möjliggör att exempelvis ett boende kan vara mer för äldre personer, ett för de med högre psykiatrisk problematik och så vidare. På så sätt kan bristen på psykiatriboenden i kommunen åtgärdas men också förbättra kvalitén i verksamheterna.

Förvaltningen arbetar med en boendekarriär. Med detta menas att den enskilde tillsammans med personal arbetar för att i slutändan kunna bo i egen lägenhet utan stöd. För att möjliggöra detta behöver det finnas mer flexibla boendeformer där personal kan arbeta på ett sätt som självständiggör den insatsberättigade och som utvecklar dennes förmågor. Jägarstigen och Mårtensdal motsvarar inte längre detta behov.

Utredningsförslag – nytt LSS-boende med 12 platser

Organisation

Förslaget är en nybyggnation vilket innebär att befintliga LSS-boenden inte berörs under byggperioden. Förslaget innebär att Jägarstigen och Mårtensdal avvecklas när det nya boendet står klart och är i drift.

Utrymme skapas för framtida behov och möjlighet till flexibilitet då de enskilda kan flytta mellan boenden för att skapa bättre boendemiljö, tillgodose behovet hos den enskilde personens förändrade behov, samt möjliggöra en buffert för framtida behov.

Tanken är därefter att Hagabacken inriktas mot ett äldreboende för de personer som har LSS-boendebeslut. Detta då Östrabo är ett närliggande äldreboende och personalresurser kan sammanvändas. De som då bor på Hagabacken kommer inte att ha samma behov av att bo centralt utan kommer ändå behöva olika färdmedel och använda färdtjänst.

Det nya boendet är tänkt att vara ett boende för personer med intellektuella funktionsnedsättningar, psykiska funktionsnedsättningar eller med olika hjärnskador. Här kommer bland annat de olika tillfälliga lösningarna som gjorts, att ingå. Därmed avvecklas flera av de kostsamma enskilda lösningarna som har varit nödvändiga.

Lokalisering

Förvaltningen har tillsammans med Svenljunga verksamhetslokaler tittat på möjliga placeringar av boendet. Förvaltningen har sedan start varit tydliga med att en placering behöver vara i centralorten. Detta då erfarenheten har visat att rekrytering av medarbetare är svår i andra delar av kommunen. Fördelar finns även att personal kan samplaneras på ett annat sätt än när det är långa avstånd mellan olika verksamheter. De insatsberättigade har närmre till sysselsättning, fritidsaktivitet och andra funktioner såsom vårdcentral, affärer med mera. Detta främjar deras väg mot självständighet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i sin detaljplan hitta en lämplig placering mellan brandstationen och Prästagärdet. Andra placeringar har inte varit tillräckligt stora eller motsvarat det behov som finns. Förvaltningen har även tittat på fastigheter för eventuell ombyggnation, men utformningsmässigt och kostnadsmässigt görs bedömningen att det bästa alternativet är att bygga nytt. Föreslagen placering har därmed kommit att bli det enda alternativet.

Ekonomi

Kostnad för bygget av LSS-boendet beräknas till cirka 45 miljoner kronor.

Hyra för nämnden efter momsavdrag blir cirka 2,2 miljoner kronor per år. (Se ekonomiskt underlag för beräkning av kostnader.) Det kan dock nämnas att förvaltningen ser att en total kostnad per år kommer att bli cirka 13 miljoner kronor. Då ingår personal, driftkostnader samt hyra.

Förvaltningen ser att även om några av nuvarande verksamheter kommer att avvecklas, kommer det till en början bli kostnader som överlappar varandra. Avvecklingen av Jägarstigen kan komma att ske tidigare förutsatt att de omflyttningar som krävs, görs enligt planering.

Mårtensdal kommer inte att kunna avslutas förrän de individer som bor där har kunnat flytta till det nya LSS-boendet. Därmed kommer dubbelkostnader uppstå under en period tills verksamheten är helt avslutad. Förvaltningen är medveten om att vissa förseningar i byggnationen är möjliga. Därmed behöver det finnas medel som möjliggör att övergången blir smidig och på ett sätt som är bra för individerna i verksamheten.

Av det ekonomiska underlaget (se bifogat) framgår att kommunen genom ett nytt LSS-boende kommer att få fler platser till nästan samma kostnad som råder idag.

Förväntad effekt av förändringen

Inga externa placeringar och inga tillfälliga lösningar

Förvaltningen kan med ett nytt LSS-boende undvika externa placeringar helt. Senast en extern placering gjordes var kostnaden drygt 2,1 miljoner kronor per år. En extern placering kan ligga på 2,5 miljoner kronor per år (uppräknat till 2024 års prisnivå). Detta kan då jämföras med snittet där en person kan kosta drygt 1,1 miljoner kronor per år i det nya LSS-boendet.

Kvalitén ökar

Förvaltningen räknar med att det nya boendet kan bidra med att öka kvalitén på insatserna. Dels för ett mer riktat arbetssätt mot självständighet men även för att förvaltningen kan samordna aktiviteter, stöd och personal på ett annat sätt än idag. Det kan i sig även bidra till vissa ekonomiska förbättringar. Det är dock svårt att veta i vilken omfattning det skulle bli.

Placeringarna kan göras med ett syfte

Idag placeras en person med behov på ett boende mycket utifrån var platser finns lediga där behovet som klienten har kan tillgodoses. Det kan idag vara svårt att göra en placering med hänsyn till vilka andra som bor på det aktuella boendet och matchningen blir svår att tillgodose. Med ett nytt boende blir möjligheten att vara flexibla större och förvaltningen kan ge insatsbehövande möjligheten att utvecklas i en boendeform för att senare kunna utvecklas i andra boendeformer.

Avveckling av Jägarstigen och Mårtensdal

Socialförvaltningen gör bedömningen att en avveckling måste ske av både Jägarstigen och Mårtensdal samtidigt som kommunen måste ta höjd för framtida behov av fler platser inom ramen för ett nytt boende med 12 platser.

Om platser blir lediga

Förvaltningen har möjlighet att sälja platser till andra kommuner där behoven är stora. På så sätt kan kommunen motverka att platser skulle stå tomma om prognoserna inte håller eller oförutsedda situationer uppkommer.

SVENLJUNGA
KOMMUN

Bilagor

- Idéskiss Svenljunga 5-399 12 lgh. 2023-07-04
- Illustration av tänkt byggnad 2022-09-12
- Idéskiss Situationsplan
- Tomtskiss Prästagärdet
- Ekonomiskt underlag

